

СТАНОВИЩЕ

от проф. Гинка Атанасова Антова, д.х.

ПУ"Паисий Хилендарски", Химически факултет, катедра Химична технология

Относно конкурс в Медицински университет - Варна „Проф. д-р Параскев Стоянов“
за заемане на академична длъжност „професор“ в област на висше образование 4.

Природни науки, математика и информатика; професионално направление 4.2.

Химически науки; по специалност Химия

Съгласно заповед на Ректора на Медицински университет - Варна № Р-109-94/21.03.2024 г. и № Р-109-134/05.04.2024 г. (допълнение към Заповед за състав на Научно жури (НЖ) за академична длъжност професор, спец. Химия) съм определена за член на Научното жури, а съгласно Протокол 1/04.04.2024 г. от първото заседание на НЖ съм избрана да изготвя становище по процедура за заемане на академичната длъжност „професор“ в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.2. Химически науки, по специалност Химия. За нуждите на факултет „Фармация“, катедра „Химия“ в Държавен вестник, бр. 7 от 23.01.2024 г. е обявен конкурс за „професор“, единствен кандидат е доцент Албена Василева Мерджанова, д.х.

1. Кратко представяне на кандидата

Доц. Албена Мерджанова, д.х. е завършила висшето си образование в ХТМУ-София през 1993 г., а през 2016 г. е придобила и магистърска степен по Органична химия в ШУ „Епископ Константин Преславски“. Първоначално е работила като инженер и научен сътрудник в Институт по океанология, БАН-гр. Варна, от 2005 г. е главен асистент в УНС по Медицинска химия в МУ-Варна, а от 2008 г. до 2018 г. е главен административен асистент в катедрата по Химия в МУ-Варна. През 2014 г. е придобила ОНС „доктор“ по научна специалност „Биоорганична химия, химия на природните и физиологично активни вещества“ (тема на дисертацията: „Мастнокиселинен състав на черноморски и сладководни риби“). През 2018 г. заема академичната длъжност „доцент“ по специалност „Химия“ и от м. юни 2023 г. е избрана за ръководител катедра „Химия“. През 2021 г. е придобила свидетелство за призната специалност „Теоретични основи на медицинската химия“. Член на Факултетния съвет на Факултета по Фармация от неговото създаване, от 2018 г. член на Мандатната комисия и от 2020 г. е член и на Програмния съвет към факултета. Член на Българското дружество по хранене и диететика от 2015 г. и от 2016 г. е член на Редакционен съвет на списанието по химия на Овидиус университет – Констанца, Румъния.

2. Общо описание на научната продукция

Кандидатът доц. Албена Мерджанова, д.х. участва в конкурса с:

❖ **хабилитационен труд – монография** – 1 брой

- Мерджанова, А. „Биологично активни мастни киселини в подкрепа на човешкото здраве“, изд. Медицински университет – Варна, 2023 г., ISBN 978-619-221-455-5 (166 стр.)

❖ **Учебни пособия:** 2 броя с общ обем от 260 стр.

- Мерджанова, А. Неорганична и органична химия, учебно помагало за Медицински колеж, изд. Медицински университет – Варна, 2023 г., ISBN 978-619-221-445-6
- Мерджанова, А. Неорганична химия, 1-ва част, учебно помагало за Медицински колеж, изд. Медицински университет – Варна, 2023 г., ISBN 978-619-221-446-3
- ❖ **Университетско пособие, което се използва в училищната мрежа:** 2 броя, с общ обем от 230 стр.
 - Македонски Л., Мерджанова А., Добрева Д., Георгиева С., Пейчева К., Герасимова А., Панайотова В., Нанева Л., Сборник със задачи за кандидатстудентски изпит по химия, 2022 г., ISBN 9786192213848
 - Македонски Л., Мерджанова А., Добрева Д., Георгиева С., Пейчева К., Герасимова А., Панайотова В., Нанева Л., Сборник с тестови въпроси за кандидатстудентски изпит по химия, 2022 г., ISBN 9786192213848
- ❖ **Статии:** общо 58 бр., от които:
 - 36 научни публикации в списания с SJR и/или IF (индексирани в *Scopus* и/или *Web of Science*);
 - 10 научни публикации реферирани в *Web of Science/Scopus* без SJR;
 - 1 глава от книга;
 - 11 статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или сборници от конференции без IF и SJR (неиндексирани).

В академичната справка за конкурса, доц. Албена Мерджанова е представила:

- Публикации, свързани с докторската дисертация - 2 бр.;
- Публикации, свързани със заемане на академична длъжност „гл. асистент” - 8 бр.;
- Публикации, свързани със заемане на академична длъжност „доцент” - 17 бр.;
- Публикации, свързани със заемане на академична длъжност „професор” - 22 бр., от които:
- + научни публикации, за покриване на минималните наукометрични показатели, публикувани в издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (*Web of Science* и *Scopus*) – 18 броя, от тях в:
 - *Journal of IMAB* – 3 бр. (Q4 - SJR₂₀₁₉=0,108; Q3 - SJR₂₀₂₀=0,225, SJR₂₀₂₁= ?);
 - *Toxics* – 2 бр. (Q1 - IF₂₀₂₂=4,6 и SJR₂₀₂₂=0,761; IF₂₀₂₃= - и SJR₂₀₂₃=0,815);
 - *Bulgarian Chemical Communications* – 2 бр. (Q4 - SJR₂₀₁₉=0,142 и SJR₂₀₂₀=0,179);
 - *Acta Zoologica Bulgarica* -2 бр. (Q4 - SJR₂₀₂₃=0,216 и SJR₂₀₂₄= -);
 - *Egyptian Journal of Aquatic Biology and Fisheries* – 1 бр. (Q4 - SJR₂₀₁₉=0,16);
 - *Iranian Journal of Fisheries Sciences* – 1 бр. (Q3 - SJR₂₀₂₀=0,312);
 - *Regional Studies in Marine Science* – 1 бр. (Q2 - SJR₂₀₂₁=0,49);
 - *International Journal of Environmental Research and Public Health* – 1 бр. (Q2 - SJR₂₀₂₁=0,814);
 - *Natural Product Research* – 1 бр. (Q2 – IF₂₀₂₁=2,488 и SJR₂₀₂₁=0,446);
 - *Biomolecules* – 1 бр. (Q1 - IF₂₀₂₁=6,064 и SJR₂₀₂₁=1,019);
 - *Food Science & Nutrition* – 1 бр. (Q1 - IF₂₀₂₂=3,9 и SJR₂₀₂₂=0,691);
 - *Acta medica Bulgarica* – 1 бр. (Q4, SJR₂₀₁₁=0,1);
 - *Ovidius University Annals of Chemistry* – 1 бр. (Q4 IF₂₀₁₈=0,9).

- ✦ пълнотекстови публикации в научни списания и сборници, извън участващите в доказателствения материал за покриване на минималните изисквания за заемане на АД „професор“ – 4 броя (1 публикация в списанието *Acta Scientifica Naturalis*, включено в ESCI на *Web of Science* и 3 статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или сборници от конференции без IF и SJR).

Личното участие на доц. Мерджанова, д.х. в посочените 22 научни публикации се илюстрира с факта, че в 6 е първи (~30%), в 6 е втори (~30%), в по 3 е трети и четвърти и в 4 е пети автор. Доц. Мерджанова е автор на монография и на 2 учебни пособия, както и втори автор в университетските пособия, които се използват в училищната мрежа.

❖ Цитиране на научната продукция

Кандидатката е работила целенасочено дълги години, натрупала е значителни резултати, които е направила достояние на широка аудитория и е получила признание от редица учени в чужбина. Общият брой на представените цитати е 52, от които 47 са от чужди автори.

Доц. Албена Мерджанова е изпълнила националните минимални изисквания и изискванията на Правилника за развитието на академичния състав в МУ – Варна. Посочените точки по всеки един показател са подкрепени с доказателства, а дори по показатели Г и Е доц. Мерджанова е преизпълнила изискуемите точки от националните минимални изисквания от Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в Република България.

Изпълнение на националните минимални изисквания
по професионално направление 4.2. Химически науки

Група показатели	А	Б	ВЗ	Г	Д	Е	сума
Национални минимални изисквания	50	–	100	200	100	150	600
Изпълнение	50	–	100	298	104	214	766

3. Учебно-преподавателска дейност

Доц. Мерджанова, д.х. има значителен опит като преподавател във висше училище (13 год. 2 мес. 07 дни – стаж като главен асистент и 5 год. 3 мес. 06 дни – стаж като доцент при общ стаж по специалността 29 год. 10 мес. 08 дни). Водила е лекционни курсове по: „Химия“ на специалност Медицина, „Неорганична и органична химия“ и „Неорганична химия“ на специалности Медицински лаборант и Помощник фармацевт при Медицински колеж и свободно избираеми дисциплини „Състав и безопасност на храни“ на специалност Фармация и „Парфюми и аромати в козметичното производство“ на специалност Козметология. Ръководила е и упражнения и семинарни занятия по: „Химия“ на студенти от специалности Медицина и Дентална медицина, „Неорганична и органична химия“, „Неорганична химия“ и „Аналитична химия“ на специалности Медицински лаборант и Помощник фармацевт към Медицински колеж. Учебната ѝ натовареност за периода 2019/2020 – 2022/2023 г. варира от 233 до 394 часа за учебна година.

Участвала е в разработването на следните учебни програми: „Неорганична химия“ за специалност Помощник фармацевт, „Неорганична и органична химия“ за специалност Медицински лаборант и „Парфюми и аромати в козметичното производство“ за специалност Козметология.

Към момента доц. Мерджанова е научен ръководител на двама докторанти и е съръководител на още двама.

За качествата ѝ като преподавател е показател и активната ѝ работа със студентите, включени в научно-изследователски проекти и като ментор на студенти-демонстратори. Активно участва и при подготовката и организирането на ежегодно провежданите „Дни на отворени врати“ в МУ-Варна.

За повишаване на квалификацията е участвала в практически обучения и семинари у нас – обучение за работа с платформа за електронно обучение и по БДС EN ISO/IEC 17025:2018.

4. Научноизследователска дейност

Според представените научни трудове на доц. Мерджанова, д.х. се вижда, че научните ѝ интереси са в следните направления: 1) качество и състав на черноморски и сладководни организми (риби, миди, рапани, скариди; 2) влияние на термичната обработка върху състава и качеството на морски и сладководни организми като храна; 3) безопасност на морски и сладководни организми; 4) оценка на съотношението „полза - риск“ при консумация на черноморски организми и 5) проучване на промените в съдържанието на свободни и свързани мастни киселини в кръвен серум във връзка с изследване на метаболитен синдром и сърдечно-съдови патологии.

Научни и научно-приложни приноси

Научните интереси на доц. Мерджанова са свързани с изследване на мастнокиселинния състав на липиди от морски и растителен произход и други биологични проби. Получени са нови данни за качеството на голям брой морски и сладководни организми традиционно консумирани в България по отношение на химичен състав, мастнокиселинен профил, както и съдържание на мастноразтворими витамини и пигменти. Тези данни могат да бъдат използвани за обогатяване на базите данни за химичния и липиден състав на някои от най-често консумираните видове риби и мекотели в България. Оценено е влиянието на индивидуалните мастни киселини при превенция на развитието на сърдечно-съдовите заболявания чрез изчисляването на важни мастнокиселинни съотношения (ПНМК/НМК; n-6/n-3) и индекси (атерогенен и тромбогенен), характеризиращи качеството на липидите като храна. Проучен и доказан е позитивния ефект на миден лиофилизат от бяла мида *Chamelea gallina* с потенциал за протективното му действие в сърдечно-съдовите патологии.

Проучено е и влиянието на термичната обработка върху състава и качеството на морски и сладководни рибни видове като храна, като е установено, че рибите запазват балансиран мастнокиселинен състав и са добър източник на ПНМК.

Изследвано е съдържанието на токсични и есенциални елементи в черноморски и сладководни риби и мекотели, като е направена оценка на безопасността им по отношение на съдържанието на токсични елементи. Получените резултати за есенциални и токсични елементи и параметрите, характеризиращи качеството на липидите са използвани за оценка на съотношението „риск-полза“ при консумирането на морски и сладководни продукти.

Провеждани са изследвания с мониторингов характер, обхващащи голям брой водни организми (риби и мекотели) за продължителен период от време. Получените резултати показват, че изследваните видове могат да се използват като индикатор за оценка на

замърсяването на водните басейни и ще допринесат за актуализирането на данните за замърсяване на българската акватория на Черно море.

Доц. Албена Мерджанова, д.х. е участвала общо в 11 проекта, като 9 от тях са проекти с национално финансиране от министерства и държавни органи (на 1 от тях е била ръководител), а 2 са международни - по CESUM BS Център за устойчиво развитие на черноморския регион и по Европейска програма BG02 „Интегрирано управление на морските вътрешни и крайбрежни води“.

Показател за научната активност на доц. Мерджанова са и 37-те участия в научни и международни научни форуми за периода 2018–2023 г., като 13 от тях са на научни форуми в чужбина (3-Турция, 2-Румъния, 2-Германия, 2-Ирландия, 1-Испания, 1-Гърция, 1-Италия и 1-Хърватия).

Има регистрирани активни научни профили в Google Scholar, ResearchGate, Web of science и Orcid идентификатор (Справка на университетска библиотека, МУ-Варна с приложени копия от началните страници на профилите).

Научната дейност и преподавателската квалификация на доц. Албена Мерджанова, д.х. показва, че тя е утвърден университетски преподавател и изследовател. Постигнатите резултати в учебно-преподавателската и научно-изследователската дейност, напълно съответстват и превишават задължителните минимални количествени наукометрични критерии за заемане на академичната длъжност „професор“ в Медицински университет - Варна, приети във връзка с прилагането на ЗРАСРБ.

5. Заключение

Въз основа на представените документи и на научните постижения считам, че доц. Албена Василева Мерджанова, д.х. напълно отговаря на изискванията за заемане на академична длъжност „професор“, предвидени в ЗРАСРБ и Правилника за развитието на академичния състав в МУ – Варна (от 21.11.2022 г.). Всичко това ми дава основание да оценя положително цялостната ѝ дейност. Препоръчвам на почитаемото Научно жури да предложи на Факултетния съвет при Факултет „Фармация“ на МУ - Варна да гласува за присъждане на доц. Албена Василева Мерджанова, д.х. на академичната длъжност „професор“ в МУ - Варна в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.2. Химически науки, по специалност Химия.

11.05.2024 г.
гр. Пловдив

Изготвил становището:

(проф. Г. Антова, д.х.)

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679